

Het Woudagemaal in Lemmer onder stoom. FOTO SONJA HYLKEMA

Woudagemaal over op diesel uit frituurolie

LEMMER Het Woudagemaal in Lemmer draait voortaan op duurzame diesel. Wetterskip Fryslân zet zo een flinke stap in zijn verduurzamingsdoelen.

Het historische gemaal in Lemmer wordt door het Wetterskip op stoom gezet bij grote hoeveelheden neerslag. Als het gemaal op volle toeren draait, gaat er per dag zo'n 15.000 liter aan brandstof doorheen. In het verleden gebeurde dat met kolen, daarna stookolie en weer later diesel. De brandstof is nodig om grote watertanks op te warmen waaruit de stoom komt waarop het gemaal draait.

De diesel is nu vervangen door HVO100, duurzame diesel. Het wordt door Future Fuels uit Oudehaske gemaakt van plantaardige afvaloliën, zoals afgewerkt frituurvet. De CO₂-uitstoot van het gemaal wordt daarmee met 90 procent teruggebracht.

Het Wetterskip heeft als ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn en vijf jaar later klimaatneutraal. Het eerste betekent dat er geen fossiele brandstoffen gebruikt worden, het tweede dat de uitstoot van broeikasgas netto op nul uitkomt. De waterbeheerder is een grote stroomverbruiker met zijn rioolwaterzuiveringen en honderden gemalen.

Harlingen positief over nieuwe Tall Ships Races

MELLE VELTMAN

HARLINGEN Harlingen wil in 2026 wel voor de vierde maal gasthaven zijn van de Tall Ships Races. Dat bleek woensdag tijdens de raadsvergadering.

„Ik merk een overwegend positieve grondhouding”, stelde burgemeester Ina Sjerps vast na een lange discussie over het nautische evenement.

Die begon met de mededeling dat Harlingen „enkele luttele tientallen minuten voor de vergadering” opnieuw is gepolst door de Britse organisator Sail Training International.

De meeste raadsleden hoefden daar niet lang over na te denken. De Wad'n Partij deed er aanvankelijk zelfs nog een schepje bovenop en pleitte alvast voor een oproep om de Tall Ships ook in

2034 naar Harlingen te halen. Dan viert Harlingen 800 jaar stadsrechten.

Zo ver kwam het uiteindelijk niet. De burgemeester kijkt eerst naar de voorwaarden en gaat daarna „een teen in het water steken bij de provincie” om te kijken of er voor 2026 opnieuw subsidie beschikbaar is. Sjerps verwacht dat de kosten zullen oplopen „richting de 7 ton” en dat kan de gemeente niet alleen ophoesten.

In de toekomst moeten er wel kinderziektes verholpen worden. Uit een evaluatie bleek eerder dat onder meer twee medewerkers van de gemeente zijn uitgevallen vanwege de hoge werkdruk rond het evenement. Ook functioneerden de beveiliging en de EHBO 'ondermaats', al zijn grote incidenten uitgebleven. „We moeten professionaliseren, en daar zijn wij ook mee bezig.”

Middeleeuwse Waag duikt op bij graafwerk

ERWIN BOERS

LEEUWARDEN Fundamenten van een halve meter dik: alsnog hebben archeologen de resten van een middeleeuws Waaggebouw gevonden in hartje Leeuwarden.

Iedere Leeuwarder kent het huidige Waaggebouw, dat eind zestiende eeuw werd gebouwd. In een vroegere periode werd de boter echter gewogen in een ouder gebouwtje, dat dicht bij de Wirdumerdijk stond. Kaarten en geschriften boden hier aanwijzingen voor, maar de archeologen van MUG vonden er aan het begin van de week nog geen sporen van.

Later hadden ze alsnog beet, iets zuidelijker dan de eerste sleuf. Hier kwamen brede baksteenfundamen-

ten tevoorschijn. Erfgoedwethouder Evert Stellingwerf noemt het 'fantastisch dat er een nieuw puzzelstukje aan informatie wordt toegevoegd' aan het verhaal van de stad. De gemeente kondigt een kijkdag voor geïnteresseerden aan. Die vindt plaats op zaterdag 11 februari.

Op basis van de huidige vondsten heeft de gemeente besloten om het gehele gebied uitgebreid te laten onderzoeken. 'De komende twee weken wordt de rest van de fundering

verder opgegraven en onderzocht.' Sowieso moet de grond verwijderd worden om hier bomen te kunnen aanplanten.

De noordmuur van de Waag ligt nu deels bloot, maar gehoopt wordt dat ook de westelijke en zuidelijke fundamenten nog in de bodem zitten. De oostzijde ligt vermoedelijk onder de huidige bomen: daar kan dus niet gezocht worden.

De Waag is gebouwd op een plek waar tot in de middeleeuwen de kustzone van de Middellzee lag. Dit lage gebied lijkt in eerste instantie te zijn opgehoogd met mest en afval. Hierin vonden de onderzoekers veel gespen, stukken leer en andere aanwijzingen voor leerbewerking. Dat past goed in de stadshistorie: er waren hier vanouds veel slachters, leerbewerkers en schoenmakers.

'Een nieuw puzzelstukje aan het verhaal van de stad'

Tussen de muren van de oude Waag vonden de archeologen van MUG ook een oude vloertegel met vingerafdruk. FOTO LC

Langweer wil nieuw groen ter compensatie gekapte beukenboom

ANNA BOS

LANGWEER Langweer is overrompeld door de kap van de beeldbepalende beukenboom op de Stevenshoek. Plaatselijk Belang dringt bij de gemeente aan op herplanting en herziening van het kapbeleid.

Voorzitter Pytsje Boersma van Plaatselijk Belang werd verrast door de kap die begin januari plaatsvond. „Fan it iene op it oare momint wie de beam fuort.” De boom was meer dan honderd jaar oud en van groot belang voor het aanzicht van het dorp. „Simmers koest der sitte yn it skaad mei útsjoch op 'e haven.”

De boom stond op het terrein van Hugo Mensink, eigenaar van zeilschool Vine. Hij legt uit dat de boom op zijn terrein ziek was door dikrandtonderzwam. „Toen onze hovenier ons op de staat van de

boom wees, hebben wij een boomchirurg ingeschakeld om de boom te inspecteren. Die heeft er een rapport over geschreven en met de gemeente overlegd.”

Het kappen van de boom was volgens Mensink noodzaak, omdat de stam van boven tot onder verrot

Onbegrijpelijk vindt Boersma het dat deze boom nooit op de gemeentelijke lijst van monumentale bomen is gekomen en dus zonder vergunning kon worden gekapt. „Wy wolle graach witte wêr't in beam oan foldwaan moat om wol op sa'n list te kommen.”

Volgens de gemeente De Fryske Marren moeten bomen op de monumentale lijst groter dan 250 centimeter in omvang zijn, of minimaal twee uitzonderlijke eigenschappen bezitten om beschermd te zijn. Daarnaast moet de boom een levensverwachting hebben van langer dan tien jaar. De boom in Langweer voldeed niet aan deze criteria.

Boersma baalt dat er de laatste tijd meer bijzondere bomen zijn verdwenen waar nog niks voor in de plaats is gekomen. „Wy wolle gewoan compensaasje: nije beammen op De Kade.”

'Fan it iene op it oare momint wie de beam fuort'

was. „Het laten staan van de beuk had levensgevaarlijk kunnen zijn.”

De beukenboom is niet de enige boom die recentelijk in de omgeving is verdwenen. Met de brief wil Plaatselijk Belang ervoor zorgen dat de gemeente haar kapbeleid herzielt.

25 jaar geleden

Duitsers halen resten vliegtuig op

Een helikopter van de Duitse marine heeft gisteren aluminium brokstukken opgehaald die de jutters Guus Kok en Hedzer Roemers op het strand van Schiermonnikoog hadden gevonden. De brokstukken zijn vermoedelijk afkomstig van een Duitse jachtbommenwerper van het type Tornado, die vorige week dinsdag ten oosten van Rottumeroog is neergestort. De twee bemanningsleden van het vliegtuig zijn nog steeds niet gevonden. De Duitse marine is zeer geïnteresseerd in de brokstukken. Eventuele nieuwe vondsten zullen ook opgehaald en in Kiel onderzocht worden. Mocht het aluminium afkomstig zijn van de Tornado, dan wijst alles in de richting van een explosie. De zoekactie naar de twee vermiste bemanningsleden duurt nog voort.